

Bediüzzaman Said Nursi Gözüyle Varlık, Vazife ve Gayesiyle İnsan

Kullarının rüku ve secde ile omuzladığı, kitap ve hidayetiyle şu kainatı aydınlığa kavuşturan Ol Rabba hamd ve senalar olsun. Ve Salat ve Selam Kulu ve Rasulü Muhammed Mustafa ve ashabının üzerine olsun.

Hicri XIV. asırda, İslam düşünce dünyasında yeni ve bariz bir çağır açan

İmam Said Nursi, tek başıyla Kur'an-ı Kerime uzanan karanlık elleri geri teperek,

muasırlarına ve gelecek nesillere, Kur'anlı nurlu sarsılmaz bir şaheser sunmuştur. Allah

ondan razı olsun ve Mele-i Ala'da kendisine yüksek ve hamdedilir bir makam ihsan eylesin.

İmam Said Nursi'den sözetmek için geniş ufuklu, dal budaklı ve çok renkli bir yapıya

sahip olmak lazım gelir. Günümüz fikir ve dava sahipleri, Kuran ve risale hameleleri, cehalet

ve sapıklıklarla mücadele edip boğuşanlar, Said Nursi'nin risaleleri üzerinde uzunca

durmaları , parlak fikir ve üstün düşüncelerini benimsemeleri, onun kainata hayata ve

insana bakış tarzını kavramaları elzemdir. Zira bugün yaşananlar, İmamın dün

yaşadıklarından başka değildir. Vukuatı Hikmetle, itina ile tedavi ettiği, hatta en derin ve en

tehlikeli yaraları maharetle şifaya kavuşturduğu ortadadır. Bugün beşeriyet Kurani şifaya,

rabbani tedaviye ne kadar çok muhtaçtır? Ruh, nefis, ceset ve toplum yaralarının sarılmaya

her zamankinden fazla ihtiyacı vardır. İmam Said Nursi Kuran eczanesinden aldığı merhem

ve devaları, kullanıma hazır ve alımı kolay bir şekilde takdim etmektedir.

Burada ben, bu imamın görüşüyle, insanın varlık, vazife ve gayesi noktasında, hangi

konumda olduğunu Allah'ın yardımıyla ele alacağım. Bu mevzu derindir. Çeşitli yönlerden

ele alınması mümkündür. Ancak ben, özet ile, Said Nursi'nin sözlerinden çokça

örneklendirip, bazılarını özetleyerek, imamın sözlerinden alıntılar yaparak sunmaya

çalışacağım.

1. Bediüzzaman Said Nursi, insanın asıl vazifesinin Kur'an-ı Hakimin Hazine-i alisinin

bir dellalı olduğunu ifade ederken, Kur'anın mücevher dükkanından faydalanmaları ve

murad edilen gayeye ulaşmaları için bu dellallığı üstlendiğini ifader eder.

Bunun için hangi şartlar altında olursa olsun, ırk, din ve renk farkı gözetmeksizin,

çalışma sahasının her zaman sadece insan odaklı olduğunu ilan eden

Bediüzzaman Said Nursi, bu hakikati dile getirirken şöyle buyurur: "Kur'an-ı Hakimin Hazine-

i alisinin dellallığı cihetindeki muvakkat, sırf Kur'ana ait bir şahsiyetim var"

Diğer bir eserinde ise şöyle buyurur:

"Hem müflis bir adamın, gayet kıymetdar ve zengin elmas ve

mücevherat dükkanının dellalı olduğu gibi, ben dahi mukaddes ve Kur'ani

bir dükkanın dellalıyım."(2).

Ayrıca der ki:

"Müflis olduğumuz halde, çok değerli bir mücevherat hazinesinin hizmetkarları

ve dellalıyız."(3).

Bunun dışında; **"Biz bu Nurun maliki değiliz, belki Kur'an mücevherat dükkanının zaif, basit birer**

dellalıyız" (4) diye buyurur.

Bediüzzaman, bu vazife ile, yani dellallık vazifesiyle iftihar ederdi, büyük bir şeref ve

eşsiz bir izzet kaynağı olduğunu beyan buyururdu.

Kur'an-ı Kerimin çarşısı ve mücevherat dükkanı ise, şu sınırsız kainat ile muhtelif

varlıkları barındıran, masnuatları, denizleri, dağ ve ağaçları, yeryüzü, gökyüzü, yıldızlar,

çiçek ve meyvelerdir.

Kudret-i İlahiyye, Hikmet-i Rabbaniye ve Bedayi-i Sanat-ı Samedaniye damgasını

taşıyan bu mücevherler ile yazılı Kur'an-ı Kerimin ayetleri arasında bir irtibat olduğunu

söyler. Yazılı Kur'an ile görünür Kur'an arasındaki hükümleri birbirine bağlar. Kur'an-ı Kerimi

indiren kim ise, görünen Kur'anı ibda ve icad eden de odur. Bunların her ikisi sanilerini

gösteren birer cevherdirler.

Bediüzzaman Said Nursi başka bir eserinde ise, şunu beyan eder

"Yüzü, acaib-i San'ata bir meşher ve garaib-i mahlukata bir mahşer ve

Kafile-i mevcudata bir memer ve sufuf-u ibadına bir mescid ve makarr

olan zemin, bütün kainatın kalbi hükmünde olduğundan, kainat kadar nur-

u Vahdaniyeti gösterir."

2. Bediüzzaman ifade eder:
kainattaki alemleri deveren ederken şunu

"Kainattaki üç yüz bin alemin deveranında, tebeddülâtında, mevt ve hayatına bakınız.

İçindeki insan zayıftır; belaları çoktur. Fakirdir itiyacı pek ziyade. Acizdir, hayat yükü pek

ağır."(6. Söz, s.25).

Ve der ki:

"İnsan fitraten gayet zaiftir. Halbuki her şey ona ilişir, onu müteessir ve

müteelim eder. Hem gayet acizdir. Halbuki belaları ve düşmanları pek çoktur. Hem

gayet fakirdir. Halbuki ihtiyacı pek ziyadedir. Hem tembel ve iktidarsızdır. Halbuki

hayatın tekalifi gayet ağırdır. Hem insaniyet onu kainatla alakadar etmiştir. Halbuki

sevdiği, ünsiyet ettiği şeylerin zeval ve firakı, mütemadiyen onu incitiyor. Hem, akıl

ona yüksek maksadlar ve baki meyveler gösteriyor. Halbuki eli kısa, ömrü kısa,

iktidarı kısa, sabrı kısadır." (Dokuzuncu Söz, s.39).

Bu zaif, aciz ve kusurlu beşere Cenab-ı Allah öyle cihazlar ve istidatlar ihsan etmiştir

ki, diğer bütün yaratıkların üstünde bir yere haiz kılmıştır. Taatta bulunduğu taktirde,

Rabbine en yakın dereceye ulaşabilecek, kainatın en latif bir semeresi, Halık-i Hakim'in en

camii bir mucizesi haline gelebilecektir.

Bediüzaman bu konuyu şöyle dile getirir:

"Beşer, şecere-i hilkatın en son cüz'ü olan meyvesidir. Malumdur ki,

bir şeyin semeseri en uzak en cemiyetli, en nazik en ehemmiyetli cüzüdür.

İşte bunun için semere-i alem olan insan en cami, en bedi', en aciz, en zaif

ve en latif bir mucize-i kudrettir."*(Sözler, s.204)*

Bediüzzaman Said Nursi'nin gördüğü gibi, insan öyle bir nüsha-i camiadır ki, Cenab-ı

Hakk'ın bütün esmasını insanın nefsi ile insana ihsas ediyor.(Sözler, s.828).

Rahmet-i İlahiye'nin insana ihsan ettiği cihazlar ise, bütün mahlukatının

üstündedir. Ve onlardan farklılık arz etmektedir. Bunun için kainatın efendisi olmuştur.

Bediüzzaman bu konuyu şöyle açıklar:

"Aynen onun gibi, insandaki cihaz-ı maneviye ve letaifi insaniye ki, her birisi

hayvana nispeten yüz derece inbisat etmiş . Mesela güzelliğin bütün meratibini fark

eden insan gözü ve taamların bütün çeşit çeşit ezvak-ı mahsusalarını temyiz eden

insanın zaika-i lisaniyesi ve hakaikin bütün inceliklerine nüfuz eden insanın akli ve

kemalatın bütün envainına müştak insanın kalbi gibi sair cihazları, aletleri

nerede." (Sözler, s.366)

Üstad Bedizzüman Said Nursi, insanın kainat tılsımının anahtarının elinde

bulduğunu ve halıkının gizli definelerinin kapısını açabilecek bir mahiyette yaratıldığını

vurgular. Bu öyle bir mertebedir ki, vazifelerini bir an aksatmayan büyük meleklerin bile

ulaşamayacağı bir yücelik ve üstün bir makamdır.

Bediüzzaman'ın ifadesiyle:

"Alemin miftahı insanın elindedir ve nefesine takılmıştır. Kainat

kapıları zahiren açık görünürken, hakikaten kapalıdır. Cenab-ı Hak emanet

cihetiyle insana ene namında öyle bir miftah vermiş ki, alemin bütün

kapılarını açar; ve öyle tılsımlı bir enaniyet vermiş ki, Hallakı kainatın

künuz-u mahfiyesini onun ile keşfeder." (*Otuzuncu Söz, s.496*).

Zafiyetiyle birlikte kainatın efendisi mesabesinde olan insan, kusurlu ve hakir bir

varlık olmasıyla birlikte mükerrem ve müşerref olarak, kulluk vazifesini yerine getirmesi için

Cenab-ı Hak Şu kainatı kendisine musahhar kılmıştır. Bediüzzaman Said Nursi bu hakikati

dile getirirken Şöyle buyurur:

"Evet ey insan! Sen, nebati cismaniyetin cihetiyle ve hayvani nefsin

itibariyle; sağir bir cüz, hakir bir cüz'i fakir bir mahluk, zaif bir hayvansın ki; bütün

dehşetli mevcudat-ı seyyalenin dalgaları içinde çalkalanıp gidiyorsun. Fakat

muhabbet-i İlahiyyenin zıyasını tazammun eden imanın nuriyle, münevver olan

İslamiyetin terbiyesiyle tekemmül edip; insaniyet cihetinde, abdiyyetin içinde bir

sultansın ve cüz'iyetin içinde bir küllisin, küçüklüğün içinde bir alemsin ve hakaretin

İçinde öyle makamın büyük ve daire-i nezaretin geniş bir nazırsın ki, diyebilirsiniz:

'Benim Rabb-ı Rahimim, dünyayı bana bir hane yaptı. Ay ve güneşi,

o haneme bir lamba; ve baharı, bir deste gül ve yazı, bir sofrayı ni'met ve

hayvanı bana hizmetkar yaptı. Ve nebatatı o hanemin zinetli levazımını

yapmıştır.' " (*Yirmi Üçüncü Söz, s.305*).

Hatta bu kainat Bediüzzaman'ın gözünde geniş bir sofrayı Nimet, insanın

lezzetlendiği çeşitli maddi ve manevi tedarikler ile doldurulmuştur. Ayrıca insan, bu

ciheteyle yeryüzünün en uçra köşelerine varıncaya kadar kontrolü altına almıştır. O gökyüzü

ehlinin hayretini celbedecek kainat hilkatinin meyvesidir. Hallak-ı Hakimin bedi' sanatının

bir sergisidir. Üstad Bediüzzaman Said Nursi bu gerçeği şu sözleriyle izah eder:

"Ve madem, bu mahiyetteki Arzın her tarafına hükmeden ve ekser

mahlukatına tasarruf eden ve ekser zihayat mevcudatını teshir edip kendi etrafına

toplattıran ve ekser masnuatını kendi hevesatının hendesiyle ve ihtiyacatının

düsturlarıyla öyle güzelce tanzim ve teşhir ve tezyin ve çok antika nevilerini liste

gibi birer yerlerde öyle toplayıp süslettirir ki, değil yalnız ins ve cin nazarlarını, belki

semavat ehlinin ve kainatın nazar-ı dikkatlerini ve takdirlerini ve kainatın sahibinin

nazar-ı istihsanını celbetmekle gayet büyük bir ehemmiyet ve kıymet alan ve bu

haysiyetle bu kainatın hikmet-i hilkatı ve büyük neticesi ve kıymetli meyvesi ve

arzun halifesi olduğunu; fenleriyle, san'atlarıyla gösteren... ve dünya cihetinde San-i

alemin mu'cizeli san'atlarını gayet güzelce teşhir ve tanzim ettiği için, isyan ve

küfrüyle beraber dünyada bırakılan ve azabı te'hir edilen... ve hizmeti için imhal

edilip muvaffakiyet gören nev'-i ben-i adem var." (Onuncu Söz, s.93).

İnsan, Üstad Bediüzzaman Said Nursi'nin nazarında, Kudret-i İlahiyyenin en güzel bir

mucizesi ve kainatın bir misal-i musağğarı hükmündedir. Sanki hayat vasıtasıyla kainat bu

küçük canlıya sığırmış ve kainatın bir fihristesi haline gelmiştir.

Bediüzzaman Said Nursi, ince tefsiriyle ve derin nazarıyla, yeryüzü Kur'an-ı Kerim'de

her zaman semavat ile denk tutulmuştur der. Yeryüzü bütün yedi göklere her zaman denk

tutulduğunun altında hangi sırlar yatmaktadır?

Üstad Bediüzzaman Said Nursi, bunu şöyle izah eder:

"Semere-i alem olan insan en cami en bed'i, en aciz , en zaif ve en latif bir

mu'cize-i kudret olduğundan , beşiği ve meskeni olan zemin, asumana nisbeten

maddeten kcklğyle ve hakaretiyle beraber manen ve san'atın bütün

kainatın kalbi , merkezi, bütün mu'cizat-ı san'atın meşheri, sergisi ve bütün

tecelliyat-ı esmasının mazharı, nokta-i mihrakıyesi ve nihayetsiz faaliyet-i

Rabbaniyyenin mahşeri ve ma'kesi ve hadsiz Hallakıye-i İlahiyyenin, hususan

nebatat ve hayvanatın kesretli enva-i sağiresinde, cevadane icadın medar ve çarşısı

ve pek geniş ahiret alemlerindeki masnuatın küçük mikyasta nümunegahı olmuştur.

İşte arzın bu azamet-i maneviyesinden ve ehemmiyet-i san'aviyesindendir ki,

Kur'an-ı Hakim, semavata nisbeten, büyük bir ağacın küçük bir meyvesi hükmünde

olan arzı, bütün semavata denk tutuyor. Onu bir kefedede, bütün semavatı bir kefedede

*koyuyor. Mükerreren **(Rabbüssemavati ve'l Arzi)** der." (On Beşinci Söz, s.*

*163) ve **"Bu kainatın kalbi merkezi, hülasası,.."** olduğunu ifader eder.*

Hakikaten insan bu değil midir? Bediüzzaman Said Nursi, yüksek belağat ve

üstün ifadesiyle insanın kainattaki geręek mevkiini göstermemiş midir?

İlim ve ma'rifetin ilerlemesi, yeryüzünün bilinmezlerinin ortaya çıkarılması,

gökyüzünün çaplarının ölçülmesi, hiçbir zaman Kur'an cevherlerinden alınan bu

gerçeği keşfedemeyecektir.

3. Ahsen-i takvimde yaratılan, şeref ve saygınlıkta olanca yükseklerle varan

bu insanın dünya yolculuğunda, bir gaye ve bir vazifesi vardır. Boşuna yaratılmış

değildir. Cenab-ı Hak bir ayet-i kerimede şöyle buyurur:

" Sizi boş yere yarattığımızı ve sizin hakikaten huzurumuza

geri getirilmeyeceğinizi mi sandınız." (Mu'minun Suresi Ayet 115).

Bediüzzaman Said Nursi insanın vazifesini diğer varlıklardan ayıran şu

ifadeyi dile getirir:

"İnsan şu dünyaya bir me'mur ve misafir olarak gönderilmiş,

çok ehemmiyetli istidat ona verilmiş. Ve o istidadata göre

ehemmiyetli vazifeler tevdi edilmiş. Ve insanı, o gayeye ve o

vazifelere çalıştırmak için, şiddetli teşvikler ve dehşetli tehditler

edilmiş." (*Yirmi Üçüncü Söz, s. 305*).

Üstad Bediüzzaman Said Nursi imani meselelerde ve marifetullah

mevzularında öne sürdüğü açık delil ve bürhanların haddi hesabı yoktur. Gafilleri

uyarıp bu kainat vasıtasıyla marifetutllaha ulaşmalarını tenbih etmiştir. O sıralarda

onlar gaybi inkar ediyolardı, gözleri maddeden başkasını görmüyordu. Mesela,

"Her Şeyin Melekutu elinde olan Rabbimiz seni tenzih

ederiz." (Yasin, 83) ayeti ile

"Hiçbir şey yoktur ki, hazineleri onun yanında olmasın." (Hicr,

21-22)

ayetlerinin tefsirinde Bediüzzaman Sadi Nursi, [Otuz Üçüncü Söz Yirminci](#)

[Penceresine](#) bakınız ne diyor:

"Şimdi rüzgarlara bak ki; Sair hakimane, kerimane faidelerinin ve

vazifelerinin şhadetiyle gayet mühim ve kesretli vazifelere koşuyorlar. Demek o

dalgalanmak bir Sani-i Hakim tarafından bir tavziftir, bir tasrifdir, bir kullanmaktır.

Dalgalanmaları ise, emr-i Rabbaninin çabuk yerine getirilmesine sür'atle

çalışmaktadır..."

"Şimdi bak çeşmelere, çaylara, ırmaklara, .. yerden, dağlardan kaynamaları

tesadüfi değildir. Çünkü: Onlara terettüp eden asar-ı rahmet olan faidelerin ve

semelerin şهادetiyle ve dağlarda bir mizan-ı hacetle iddiharlarının ifade ile ve bir

mizan-ı hikmetle gönderilmelerinin delaletiyle gösteriliyor ki; bir Rabb-ı Rahim'in

teshiriyle ve iddihariyledir. Ve kaynamaları ise, O'nun emrine heyecanla imtisal

etmeleridir."

"Şimdi yerdeki bütün taşların ve cevahirlerin ve maddelerin envainına bak..."

Şimdi çiçeklere, meyvelere bak!..
Şimdi kuşlara bak!..
Şimdi bulutlara ba!...

Şimdi göğe bak! Gök içinde hadsiz ecrandan yalnız Kamere dikkat et!

"İşte ziyadan tut, ta Kamere kadar saydığımız külli unsurlar gayet geniş bir

tarzda ve büyük bir mikyasta bir pencere açar. Bir Vacib-ül Vücut'un vahdetini ve

kemal-i kudretini ve azamet-i saltanatını gösterir ilan ederler."

Bunun dışında Bediüzzaman Said Nursi şöyle ifade eder:

"İşte ey gafil ! Şu kainatın yüzüne bak : Birbiri içinde hadsiz mektup

üstünde hadsiz sikke-i tevhid mühüleriyle temhir edilmiş bütün bu

mühürlerin şهادetlerini kim tekzip edebilir! Hangi kuvvet onları

susturabilir!.."

Bediüzzaman Said Nursi'nin kayde değer diğer bir tarafı da elle tutulur maddi deliller

sunarken, onu vücudun hikmetine bağlaması ve kainattaki yerini tayin etmesidir. Bütün

bunlar insanın hizmetinde olduğunu ve hayatının kolaylaşmasına yardımcı olduğunu, aksi

taktirde nizam bozulacağını ve yerini karmakarışlığa bırakacağını dile getirir.

Bediüzzaman Said Nursi (r.a) Âdemoğlunun yer yüzüne misafir olarak indirilmesinin,

bir çok hikmete dayandığını ifade ederken şu cümleleri buyurur "Hikmeti tavziftir. Öyle bir

vazife ile memur edilerek gönderilmiştir ki, bütün terakkiyat-ı maneviye- i beşeriyenin ve

bütün istidadat-ı beşeriyenin inkişaf ve inbisatları ve mahiyet-i insaniyenin bütün esma-i

İlahiyeye bir ayin-i camia olması o vazifenin netaicindedir (*On İkinci Mektup, s. 46*).

İnsana yükletilen bu vazifeyi, Bediüzzaman Said Nursi başka bir eserinde daha

detaylı olarak açıklar ve üç esasa bina eder:

Birinci:

Kainatta munteşir bütün enva-i nimeti insanla tanzim etmek, Ve insanı menfaati

ipiyle tesbih taneleri gibi tanzim eder, nimetlerin iplerinin uçlarını insanın başına bağlar,

rahmet hazinelerinin umum çeşitlerine insanı bir liste hükmüne getirir.

İkinci:

Zat-ı Hayy-ı Kayyumun hitabına , insan camiyeti haysiyetiyle en mükemmel muhatap

olmak ve hayretkarane sanatlarını takdir ve tahsin etmekle en yüksek sesli bir dellal olmak

ve şuurdarane teşekküratın bütün envayıyla, bütün enva-ı nimetine ve çeşit çeşit hadsiz

ihsanatına şükür ve hamd- ü sena etmektir.

Üçüncü:

İnsan, kendi acz-i mutlakıyla Halıkının kudret-i mutlakasını ve derecatını; ve aczin

dereceleriyle kudretin mertebelerini hissetmektir. Ve fakr-ı mutlakıyla rahmetini ve

rahmetinin derecelerini idrak etmek; ve zaafıyla Onun kuvvetini anlamaktır. Ve hakeza,

noksan sıfatlarıyla Halıkının evsaf-ı kemaline mikyasvari anlamaktır."(Otuzuncu

Lem'a,

s.346).

Böylece insanın kalbinde, Hayy-ı Kayyume karşı bir muhabbet oluşur. Bu muhabbet

gerçek ubudiyetin teşvikçisi ve saiki olur. Gökyüzü ve yeryüzünün Makili'ne karşı bir inkiyad

ve bağlılık teşekkül eder. Şükür, Muhabbet ve Hamd ise, hayatın bir meyvesi ve kainatın bir

gayesidir.

4. İnsanın gerçek vazifesi, Kur'an-ı Kerim'in bir ayetinde şöyle dile getirilir:

"Biz cin ve insan ancak ibadet etsinler diye yarattık."

Üstad Bediüzzaman Said Nursi (r.a) bu ubudiyetin çeşitlerini, vesilelerini , eser ve

gayelerini serdederken şöyle der: "Kainatın yaratılışında en yüksek maksat, senin külli bir

ibadet etmendir. Senin yaratılışının en yüksek gayesi bu ubudiyete ilim ve kemalat ile

ulaşmaktır.

Üstad Said Nursi bu ubudiyetin iki tarzda olduğunu belirler:

Birincisi: Gıyabi ve Tefekkürü Ubudiyet

İkincisi: Muhatap olarak münacat şeklinde olan ubudiyet.

Birincisi; Bu kainatta zuhur eden Rububiyetin Sultanını tasdik edip ona karşı taatte

bulunmak. Kemalât ve mehasisine karşı hayretkarane ta'zim etmek. Mukaddes güzel

isimlerinin nakışlarından ders alıp, onu ilan etmek ve neşretmektir.

ikincisi; Huzur ve hitap makamıdır. Eser'den Müessir'e gider. Bir Sanii Zülcelal'in

sanat mucizeleriyle kendisini tanıtmak istediğini görür. Oda O'na karşı iman ve marifet ile

karşılık verir...

Daha sonra, Rahim bir Rab leziz ve tatlı eserleriyle kendisini sevdirmek istediğini

görür. Oda O'na karşı, halis bir muhabbetle, ve halis bir ibadetle kendisini O'na sevdire...

Bediüzzaman Said Nursi (r.a) bu fikirleri, maddi ilmin feveranı, icad ve inkişafının

süratla tezahürü zamanında yaymıştır. Bütün ilim ve icadların Hakim olan Allah'ın varlığına,

birliğine delil teşkil ettiklerini, Vahdaniyet ve Kudretine karşı ancak birer şahitler olduğunu

vurgular. Bu ilimlerden faydalanıp, İlahi yüksek sıfatlara erişirse insan zikrettiğimiz ubudiyet

tarzının birinci kısmının şumulüne dahil olacaktır. Taat, inkiyad ve muhabbetle karşılayanlar

ise, ubudiyet tarzının ikinci kısmına giderler ki, hem fikri hem de hissi ubudiyeti tekamül

edip, ilim ve marifetin desteğiyle de Allah'a karşı, zahiri ve batını gerçek bir kul şerefine

erecektir.

Bediüzzaman Said Nursi (r.a.) tefekkür hakkında Kur'an ve Sünnetten alınan ince ve

ehemmiyetli bir izah tarzı getirmiştir, O der ki; "Tefekkür soğuk ve donuk gafleti eriten bir

nurdur, dikkat, karanlık, kuru vehimleri yakıcı ateştir. Kendi nefsinde tefekkür ettiğin vakit,

(Batın) ismi muktezasınca mufassal olarak derinlere dal !. Afaki tefekkürde ise, (Zahir)

ismi muktezasınca süratle geç! Derinlere inme!

Bediüzzaman Said Nursi bir çok yazısında, insanı gerçek kulluğa ulaştıran

imanın, ona büyük bir kuvvet kazandırdığını ve bu iman kuvvetiyle, kainata

meydan okuyabildiğini dile getirirken şu cümleleri serdeder "İman hem nurdur, hem

kuvvettir. Evet hakiki imanı elde eden adam kainata meydan okuyabilir. Ve imanın

kuvvetine göre hadisatın tazyikatından kurtulabilir. (Tevekkeltü Allallah) der, sefine-i

hayatta kemal-i emniyetle hadisatın dağlarvari dalgaları içinde seyran eder (23. Söz, s.

292).

Teslim ve izana ulaşan ubudiyet-i insaniye insan hayatında en muhtaç olduğu bir

zamanda en güzel yemişlerini verir. Bediüzzaman Said Nursi'nin ifadesiyle "Bütün o aza ve

aletlerin ibadeti ve tesbihatı ve o yüksek ücretleri, en muhtaç olduğun bir zamanda, Cennet

yemişleri suretinde sana verileceğine, ehl-i zevk ve keşif ve ehl-i ihtisas ve müşahede ittifak

etmişler" (6. Söz, s.25).

Ubudiyet ve muktezalarını, insana ihsan edilen bunca nimet ve hayırlar sebebiyle,

başka bir sevap ve ecir verilmeksizin, ona yükletilmesi lazım gelirdi. Bediüzzaman Said

Nursi bu mevzuyu çok güzel ifade eder; "Ubudiyet, mukaddeme-i mükafat-ı lahika değil,

belki netice-i ni'met-i sabıkadır. Evet, biz cretimizi almışız. Ona göre hizmetle ve

ubudiyetle muvazzafız. Çünki : Ey nefis ! Hayr-ı mahz olan vücudu sana giydiren Halki-i

Zülcclal, sana iştihalı bir mide verdiğinden Rezzak ismiyle bütün mat'umatı bir sofr-a-i ni'met

içinde senin önüne koymuştur. Sonra sana hassasiyetli bir hayat verdiğinden, o hayat dahi

bir mide gibi rızık ister. Göz, kulak gibi bütün duyguların, eller gibidir ki, ruy-i zemin kadar

geniş bir sofr-a-i ni'meti, o ellerin önüne koymuştur. Sonra manevi çok rızık ve ni'metler

istiyen insaniyeti sana veridğinden, alem-i mülk ve melekut gibi geniş bir sofr-i nimet, o

mide-i insaniyetin önüne ve aklın eli yetişecek nisbette sana açmıştır. Sonra nihayetsiz

ni'metleri istiyen ve hadsiz rahmetin meyveleriyle tagaddi eden ve insaniyet-i kübra olan

İslamiyeti ve imanı sana verdiğinden , daire-i mümkinat ile beraber Esm-i Hüsna ve sıfat-ı

mukaddesinin dairesine şamil bir sofrâ-i ni'met ve saadet ve lezzet sana fethetmiştir...

İşte ey nefis! Sen bu ücreti almışsın. Ubudiyet gibi lezzetli, ni'metli, rahatlı, hafif bir

hizmetle mükellefsin. Halbuki, buna da tembellik ediyorsun. (24. Söz, s. 333).

Burada Üstad Nursi, Ehl-i Sünnet ve Cemaat için gayet ehemmiyetli bir noktaya

temas eder ve şöyle buyurur : Cenab-ı Allah mahlukatı azap etmesi adalettir. Cennete

koyması ise, fazıldır." Bu hakikati en güzel misallerle, en sarsılmaz delillerle takdim etmiştir.

5. Bedizzüman Said Nursi'ye göre, ubudiyetin gerçekleşmesi için bir vesile de duadır.

Cenab-ı Allah ibadından bir çok ayet-i kerimede, dua ile, Allah'a yönelmelerini talep etmiştir.

Bir Hadis-i Şerifte ise "*Dua ibadetin özüdür*" denmiştir. Bunun için dua, ubudiyetin hem

mazharı hem de vesilesidir. Üstad Bediüzzaman Said Nursi mazhariyet ve vesile konusunu

bir çok eserinde dilillendirmek suretiyle açıkça izah etmiştir: "Hem insan, nihayetsiz acziyle

nihayetsiz beliyata maruz ve hadsiz adanın hücumuna müptela ve nihayetsiz fakriyle

beraber nihayetsiz hacata giriftar ve nihayetsiz metalibe muhtaç olduğundan, vazife-i asliye-

i fitriyesi imandan sonra "dua"dır. Dua ise, esas-ı ubudiyettir." (24. Söz, s. 294).

Ayrıca buyurur ki:

"İman; duayı, bir vesile-i kat'iyeye olarak iktiza ettiği ve fıtrat-ı insaniye

onu şiddetle istediği gibi; Cenab-ı Hak dahi "Duanız olmazsa

ne ehemmiyetiniz var? Ferman ediyor. Hem (dua ediniz ki, cevap vereyim)

(24. Söz, s.294).

emrediyor."

İnsana düşen, Uluhiyetin azameti karşısında acz ve zafını ilan edip, tazarru, niyaz ve

dua ile Allah'a karşı fakrını, hacetini ve kulluğunu beyan etmesidir.

"Dua, ubudiyetin ruhudur ve halis bir imanın neticesidir. Çünkü dua

eden adam, duası ile gösteriyor ki, bütün kainata hükmeden birisi var ki,

en küçük işlerime ittilai var ve bilir, en uzak maksatlarımı yapabilir, benim

her halimi görür, sesimi işitir."(24. Mektup, 5. Nükte).

Çok ehemmiyetli fikirler serdeden Üstad Bediüzzaman Said Nursi, bütün mevcudat

istidat lisanları ile kendilerine özel olarak tevdi edilen kabiliyetlerle, dua ve tesbih ettiklerini

ifade eder. Nitekim, hububat ve tohumlar, yeryüzünde Cenab-ı Allah'ın güzel isimlerini ve

kudretini hem inananlara hem de inkarcılara karşı ilan etmek, neşv-u nema bulmak için dua

ederler.

Mevcudatın, başkaca bir duaları daha vardır. Lisan-ı halleriyle ve fitrat diliyle Cenab-ı

Hak'ka, kudret ve takat getirmedikleri bitmek için dua ederler. Rahman ve Rahim eli

imdatlarına yetişir, bu da inkarcılara karşı bir hüccet oluşturur. Ehl-i tevhide karşı da bir

şahid-i kat'ı haline getirir.

Nev-i beşerin duası ise, özel bir duadır. İki kısma ayrılır. Biri fiili duadır ki, hayat

mesiresinde sebeplere teşebbüs etmektir. Diğerisi ise, kavli duadır. Kavil ve lisan ile Allah'a

teveccüh etmektir.

Dua, dua eden üzerinde eşsiz bir tesir bırakır. Dua edenin yakini artar, derecesi

yükselir. Çünkü duasını işiten ve kendisine merhamet elini uzatıp imdadına yetişen kudretli

bir zatın olduğunu idrak eder. Kalbinde bir ünsiyet peydahlanır. Cenab-ı Allah'ın daimi

huzurunda bulunduğunu anlar, sevinç ve inşirah duyumları ile imanı artar, cennet

basamaklarında bir derece daha yükselir.

Bediüzzaman Said Nursi; Duanın insana kazandırdığı ihlaslı tevhid kapasitesine

dikkat çekerek, duanın verdiği tatlı, saf iman nurunu akıllar önüne serer. Cenab-ı Allah bir

ayet-i kerimede şöyle buyurur:

"De ki, duanız olmazsa ne ehemiyetiniz var."

Bediüzzaman Said Nursi, Mü'minin mü'mine duası nasıl olması lazım geldiğini, esbab-

ı kabul dairesinin ne olduğunu eserlerinde zikretmiştir. Daha önceden bir çok yazar bu

konuda aynı konuları ele almış ve aynı meseleleri işlemişlerdir. Ancak Bediüzzaman Said

Nursi'nin beyan tarzı onlardan farklıdır. Gerçekçi olması, kalbe kolay yerleşmesi ve akla

çabuk yatması bu farklılardan sadece bir kaçıdır.

6. Ubudiyet bir gaye ve hedef ise ve Allah-u Taalaya ulaşmak insan hayatının bir

maksadı ise, İmam Bediüzzaman Said Nursi, kulu Rabbine ulaştıracak yepyeni bir yol

çizmiştir. Bunu Kur'an'ın Nurundan iktibas etmiştir. Tasavvuf erbabının ve fikri mezheplerin

takip ettiği yolların aksine, Kur'an menbaından doğrudan alarak, halis ve katkısız olarak

gönüllere sunmuştur. Tecrübe ve idrakine dayanarak, Bediüzzaman, bu yolun hem kısa hem

de emniyetli bir yol olduğunu ifade eder.

Bediüzzaman Said Nursi (r.a) bir eserinde;

"Cenab-ı Hakka vasıl olacak tarikler pek çoktur. Bütün hak tarikler

Kur'an'dan alınmıştır. Fakat tarikatların bazıları bazısından daha kısa, daha

selametli, daha umumiyetlidir. O tarikler içinde, kasır fehmiyle

Kur'an'dan istifade ettiğim, acz ve fakr ve şefkat ve tefekkür

tarikidir." der.

Bu yollar ile ehl-i süluk ve tarikat yolları arasında mukayese ederken bu yolların

tasavvuf ve tarikat yolu olmadığını, bir hakikat yolu olduğunu ifade eder.

Bediüzzaman Said Nursi bunun devamında şöyle der:

"Yanlış anlaşılmasın; acz ve fakr ve kusurunu Cenab-ı Hakka karşı

görmek demektir. Yoksa onları, yapmak veya halka göstermek demek

değildir. Şu kısa tarikin evradı ittiba-ı sünnettir, feraizi işlemek, kebairi

terk etmektir." (24. Mektup, s. 442)

Daha sonra Bedizzaman Said Nursi, bütün bu dört yolun bir ayete dayandığı bir

hatve ve nokta vardır diye buyurur. Mesela acz tarikının menbaı (Nefislerinizi temize

çıkarmayın) ayet- i kerimesidir.

Bediüzzaman Said Nursi, Müslüman insanın akim bir tefekkürde gark olduğunu,

neticesinde vahdetül vücuda gittiğini idrak etmiştir.

Kainatın yok olduğunu, düşünen bu tarihin yolcusu müslümanı felç etmiş, faaliyetine

sed çekmiş, aciz tembel bir hale sokmuştur. Onun terakki ve ilerlemesine engel olmuş

bütün kabiliyetini elinden almıştır. Bediüzzaman Said Nursi bu insanları bu yoldan kurtarıp

Kur'anın tertemiz suyu ile sulamıştır. İnsanı "Veciz bir ihtar" ile uyarmış, onu doğru

düşünceye sevketmiştir. Bu konuda şöyle demiştir. "Bu küçücük Zeylin büyük bir

ehemmiyeti var; herkese menfaatlidir". (29 Mektup s. 442).

Bediüzzaman'ın ifadesiyle bir tokat ve bir ikazdır:

"

Bu tarik mevcudata mana-i ismiyle bakmaz. Yani kendi zatı ve nefsi için

müşahhar olduğu cihetiyle bakmaz. Allah'a teshir olduğu hatırlatan bir vazife

ona yükletir." (*Mektubat, s. 595*).

Bu yol bu manada insanlığın genel ihtiyaçlarından biridir. Dua eden bununla huşu

içinde olur. Lisan-ı haliyle ve lisan-ı kaliyle sürekli bir tazarru halini alır. Bununla en yüksek

şerefe erişir. Ehl-i imana şu sözlerle hitap eder" Ey mü'minler topluluğu! Düşmanlarınızı geri

tepmeniz için en sağlam zırhınız, Kur'an havzesinde giydiğiniz takvadır. Koruyucu siperiniz,

peygamberiniz (s.a.v)'ın sünnetidir. Silahınız istiaze, istiğfar ve yüce Rabb'e ilticanızdır.

7. İmam Bediüzzaman Said Nursi insan konusunu hem dünyevi hem de uhrevi

cihetleriyle ele almıştır. İki ciheti birbirine , sarsılmaz güncel delillerle, insanın şuur ve

duyguları çerçevesinde ayrılmaz bir şekilde bağlamıştır. İnsan her iki cihette de mutluluğu

elde etmek isterse, bütün kabiliyet, güç düşünce ve hissiyatlarını Baki-i hakikiye tevcih

etmesi lazımdır. Etrafında her gün bir çok delillerini gözleriyle müşahede ettiği ve fitratına

ekilen bekaya yönelmesi gerekir. Bediüzzaman Said Nursi (r.a) bunu şöyle ifade eder:

"İnsanın fitratında bekaya şiddetli bir aşk vardır. Aşk-ı beka olmasaydı insan hiçbir

şeyi sevemezdi. Diğer bir ifade ile; beka aleminin ve ebedi cennetin vücud sebeplerinden

biri, umumi ve şümüllü bir dua mesabesinde olan, insan fitratına dercolunmuş bekaya karşı

şiddetli bir arzudur ve istektir."

"Etrafa serpilmiş şu fani masnuat fena için değil, bir parça görünüp mahvolmak için

yaratılmamışlar. Zahiri yoklukları, eda ettikleri önemli bir hizmetten terhistir. Bir cihetten

feneya giden bir masnu bir çok icihetten beka bulmuştur. Bediüzzaman Said Nursi bu

hakikatı şöyle açıklar: "Kudret kelimelerinden olan şu çiçeğe bak ki; Kısa bir zamanda o

çiçek tebessüm edip bize bakar. Derakab, fena perdesinde saklanır. Fakat senin ağzından

çıkan kelime gibi o gider. Fakat, binler misallerini kulaklara tevdi eder. Dinleyen adedince,

manalarını akıllarda ibka eder. Çünkü vazifesi olan ifade-i mana bittikten sonra kendisi gider.

Fakat, onu gören her şeyin hafızasında zahiri suretini ve herbir tohumunda manevi

mahiyetini bırakıp ölerек gidiyor. Güya her hafıza ile her tohum; hıfz-ı zineti için birer

fotoğraf ve devam-ı bekası için menzildirler. En basit mertebe-i hayatta olan masnu böyle

ise, en yüksek tabaka-i hayatta ve ervah-ı bakiye sahibi olan insan; ne kadar beka ile

alakadar olduğu anlaşılır. Çiçekli ve meyveli koca nebatatın bir parça ruha benzleyen her

birinin kanun-u teşekkülatı, timsal-i sureti zerrecikler gibi tohumlarda kemal-i intizamla ,

dağdağalı inkılablar içinde ibka ve muhafaza edilmesiyle, gayet cem'iyetli nurani bir kanun-

u emri olan ruh-u beşer, ne derece beka ile merbut ve alakadar olduğu anlaşılır. Hem

anlarsın ki; insan, ipi boğazına sarılıp, istediği yerde otlamak için başıboş bırakılmamıştır;

belki bütün amellerinin suretleri alınıp yazılır ve bütün fillerinin neticeleri muhasebe için

zaptedilir."

"Hem anlarsın ki; Güz mevsiminde yaz, bahar aleminin güzel mahlukatının tahribatı

idam değil. Belki vazifelerinin tamamıyla terhisatıdır. Hem yeni baharda gelecek mahlukata

yer boşaltmak için tefrigattır ve yeni vazifedarlar gelip konacak ve vazifedar mevcudatın

gelmesine yer hazırlamaktır ve ihzarattır.. Hem anlarsın ki; Şu fani alemin sermedi sanii için

başka ve baki bir alemi var ki, ibadını oraya sevk ve ona teşvik eder..." (10. Söz, s. 69).

Bu ince ve dakik anlamda Bediüzzaman Said Nursi insana hitap ederek, Ma'rifet-i

İlahiye ve Muhabbet-i Rabbaniye, gerçek ubudiyet libasını giymekle, canlanan kalbi ve ruhi

hayatının istidatlarına binaen insan kısacık ömrünü uzun ve ebedi bir ömre tebdil etmesi

için nida da bulunmaktadır.

Allah yolunda, onun marifet ve muhabbeti uğruna ve rızası için harcanan her bir an,

bekaya atılan hadsiz çengellerdir. Fakat Allah'dan uzak gafletle geçen bu kısacık ömür, bir

saniyeye bile eşdeğer değildir.

Madem hakikat böyledir ve madem Millet-i İbrahimiyesensin (a.s.) İbrahimvari "Ben

batıp gidenleri sevmem"de. Ve mahbub-u bakiye yüzünü çevir..."

İnsanın saadeti ve vazife-i esası, bütün aza, duygu ve istidatlarıyla baki-i hakikiye

yönelip, O'nun güzel isimlerine bağlanarak, kalp, ruh ve aklın bütün latifeleriyle "**Ya baki**

Entel Baki" demektir. (*Hizmet Rehberi*)

Üstad Bedizzaman Said Nursi talebelerini ve diğer kardeşlerini Beka aleminin

ganimet ve nimetlerine kavuşmak için şöyle nasihatta bulunur:

"Allah için işleyiniz, Allah için görüşünüz, Allah için çalışınız, Lillah,

livechillah rızası dairesinde hareket ediniz. O vakit sizin ömrünüzün dakikaları seneler hükmüne geçer." (3. Lem'a, s. 23).

Üstad Said Nursi, Kur'anın saf kaynağından alıp, insanın günlük hayatına

uyarlayarak, onun hal ve tavırlarına tatbik ediyordu.

İnsan hakkındaki sözleri ise, sanki Kur'anı tilavet ediyor, Rahman'ın hidayetine

çağırıyordu. Kısacak fani hayatında insanı ebedi sonsuz bir saadete davet ediyordu.

Yazılarında çokça ve her zaman Kur'andan ayetler zikretmiyordu. Bunu bilerek

yapıyordu. Çünkü Kur'ana inanmayan ateist ve inançsızları maddi, elle tutulur misallerle

ilzam edip onları kendi düşünceleri ve inandıklarıyla mağlup ediyordu.

İmam Said Nursi, dikkate değer, insani bir çok mesele ve problemlere çözümler

getirmiştir. İnsanda bulunan süfli duygular ve onun neticeleri, bunlardan kurutulmanın

yollarını izah etmenin yanısıra, Ehl-i imanın vasfı, ehl-i küfrün tuğyanı, insanı tehlike

girdabına sokan imani şüpheler ve bunların yok edilmesi gibi günümüzde bir çok meselelere

çözümler getirmiştir. Bunların üstünde tafsili olarak durulsa yeridir.

Bediüzzaman Said Nursi'nin fikirleri, nurlu, can alıcı ve diridir. Ahlaki çöküntülere

maruz kalan günümüz insanı, bu cevherlere olanca muhtaçtır.

Bediüzzaman Said Nursi (r.a) eserleriyle, dipdiri olarak yanımızda kaimdir.

Müslümanların yaralarına merhem sürmektedir. Ve hala Kur'andan şifalı, etkili ilaçlar

sunmaktadır. Düşünür, araştırmacı ve yazarların, onun fikrinden ve süluk ettiği yoldan

alacakları ve faydalanacakları çok şeyler vardır.